

Vartmann György alezredes:

ALTISZTSZAKKÉPZÉS A MAGYAR HONVÉDSÉG ALTISZTI AKADÉMIÁN (2012–2020)

Az államilag elismert altisztképzés elemző áttekintése
a 2011. évi szakképzésről szóló CLXXXVII. törvény hatálya alatt

DOI: [10.35926/HSZ.2021.2.8](https://doi.org/10.35926/HSZ.2021.2.8)

ÖSSZEFOGLALÓ: A tanulmány a Magyar Honvédség Altishti Akadémia (MH AA) államilag elismert altisztképzési rendszerét mutatja be 2012–2020 között. Elemzi a képzés szerkezeti változásait, ismerteti az MH AA felvételi adatait, a pályára irányítást, a képzési adatokat, a megtartás kérdéseit és a képzésből történő lemorzsolódási adatokat. Bemutatja a katonai oktatási intézmény eredményeit, elemzi a tanulmányi eredményeket és a kibocsátási adatokat képzési bontásban.

KULCSSZAVAK: katonai oktatás, katonai szakképzés, altisztképzés, MHAA, katonai képzési adatok

BEVEZETÉS

A Magyar Honvédség Altishti Akadémia a 2011. október 12-én kelt 144-41/2011. nyilvántartási számú alapító okirata¹ értelmében a Magyar Honvédség Szentendrei Kiképző Központ jogutódjaként névváltoztatással jött létre 2011. november 15-én.

Katonai szakképzésre és katonai kiképzésre kijelölt szervezetként az MH AA – a Magyar Honvédség Szentendrei Kiképző Központ és a 2012. július 31-i hatállyal beolvadással külön megszüntető okirattal megszünt Magyar Honvédség Kinizsi Pál Tiszthelyettes Szakképző Iskola (MH KPTSZI) jogutódjaként – a 2012. május 30-án kelt 772-13/2012. nyilvántartási számú alapító okirat² szerint 2012. augusztus 1-jétől kezdte meg a működését. Feladatát az alapító okiratban rögzített szentendrei székhellyel és a repülő-műszaki képzéseket megvalósító szolnoki telephellyel kezdte meg, ahogy azt a jogelőd MH KPTSZI intézmény is végezte.

Felvetődhet a kérdés, hogy miért éppen az Akadémia megnevezést kapta a köznevelési és a katonai szakképzési feladatokat ellátó szervezet. Egyrészt mert a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 123. § (5) bekezdése erre lehetőséget biztosított, másrészt a katonai vezetés részéről

¹ Magyar Honvédség Altishti Akadémia: Közérdekű adatok. <https://www.mhaa.hu/html/kozerdekuadatok.html> (Letöltés időpontja: 2020. 10. 20.)

² Magyar Honvédség Altishti Akadémia. Oktatási Hivatal honlapja. https://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso!/KIR_Intezmenykereso/Intezmeny/Index/100526 (Letöltés időpontja: 2020. 09. 28.)

elvárásaként fogalmazódott meg egy, a feladatát jobban megjelenítő és a katonai hagyományokat is tükröző elnevezés. Az Akadémia megnevezés alkalmazása előnyösnek bizonyult, mert így az MH AA-t nem érintették az alapítást követő évek köznevelési/szakképzési intézményi névváltozásai – gondolok itt az azonos képzési feladatokat ellátó szakközépiskolai, majd szakgimnáziumi és az új szabályozás szerint 2020 szeptemberétől technikumai megnevezéssel futó intézményekre.

A megalapítást követően az MH AA a szakképzési és a belső altisztképzési, nyelvképzési feladatait – ahogy jelenleg is – az MH AA Oktatási Szervek Köznevelési Intézmény szervezeti egységével látja el, melynek igazgatói feladatait – a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény³ (továbbiakban: Hjt.) 234. § (2)–(3) bekezdése értelmében – a vizsgált időszakban a parancsnok szakképzési helyettes gyakorolta. A köznevelési/szakképzési feladatok mellett az MH AA a honvéd altisztjelöltek és a légénységi állomány vonatkozásában alapkiképzési, a Magyar Honvédségben hasznosítható belső és tanfolyamrendszerű képzési, nyelvi felkészítési és nemzetközi kiképzési feladatokat is ellát. A légénységi állomány alapkiképzési feladatait 2019 májusától már nem az MH AA végzi.

A szervezeti változás és az elnevezés nemcsak a katonai szakképzést folytató szervezet felépítésére, hanem az államilag elismert, régi nevén Honvéd tiszthelyettes I-es szakképesítést leváltó új, Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés képzési idejét és követelményrendszerét is érintette. A képzési követelményeket rögzítő, a honvédelemért felelős miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 19/2012. (VIII. 28.) HM rendeletben megjelentetett, új követelmények szerinti Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) néven futó szakmai képzést az MH AA 2012. szeptember 3-án kezdte meg. A polgári szakképzésben, a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (továbbiakban: Szt.) szerinti szakképzést – az akkori szakképzésért felelős Nemzetgazdasági Minisztérium mellett – egyedül a HM volt képes 2012 szeptemberétől elindítani. Az új szakképzési keretek szerinti iskolai rendszerű képzés országosan 2013. szeptember 2-án kezdődött.

A katonai szakképzésben új bemeneti követelményként jelent meg az angol alapfokú komplex nyelvvizsga, továbbá a képzési időt egy évről két évre emelték, ezzel is biztosítva az altisztek jobb felkészítését. A képzésbe beépítették az angol NATO STANAG 6001 1.1.1.1 nyelvvizsgára történő felkészítést, amely új követelményként a szakmai vizsgára bocsátás feltételei közé is bekerült. A kerettantervben szereplő informatikai képzésre tekintettel további vizsgára bocsátási követelményként az egyes szakképesítési kimenetekhez rögzítették az ECDL START vagy a 7 modulós teljes ECDL-vizsgát, csakúgy, mint a „B” és egyes kimenetek vonatkozásában a „C” kategóriás jogosítvány meglétét. A felsorolt követelmények némelyike a korábbi Honvéd tiszthelyettes I-es szakképesítés képzési rendszerben is szerepelt vizsgára bocsátási követelményként, de általánossá és az összes kimenethez rögzítve az új Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés esetében kerültek meghatározásra. A korábbi képzési rendszerben szereplő harmincegy kimenetből 2012 szeptemberétől felmenő rendszerben többet elhagytak – elsősorban parancsnoki kimenetek – vagy összevontak egymással. Az összevonások miatt több kimenet esetében a képzés két évre növelése nem jelentette automatikusan a képzési idő megduplázását, sőt, ahol három kimenetet vontak össze, ott a valós képzési idő növekedéséről nem is beszélhetünk. Az összevonások és tör-

³ 2012. évi CCV. törvény a honvédek jogállásáról. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200205.tv> (Letöltés időpontja: 2020. 10. 21.)

lések eredményeként a korábbi harmincegyről az új Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítési kimeneteinek száma – az ismételt módosítások eredményeként – tizenötre csökkent. Fájó pont, hogy éppen azokat a parancsnoki kimeneteket törölték az iskolai rendszerű képzésből, amelyek a fiatalok számára a legvonzóbbak, így ez is hatással volt arra, hogy a 2010 előtti esetenként 10-13-szoros túljelentkezés drasztikusan lecsökkent a 2010 utáni években. A parancsnoki képzések iskolai rendszerből történő kivezetése stratégiai elgondolás volt. A parancsnoki szakok vonatkozásában az őrmesteri állomány legénységi állományból, belső képzés keretében történő utánpótlását preferálták azért, hogy ezekre a területekre már tapasztalt, katonaviselt állomány kerüljön be a képzésbe. Az iskolai rendszerű képzésben a parancsnoki képzések közül csak a parancsnoki ágazat, az ABV-védelem,⁴ valamint a légvédelmi rakéta és tüzér szakmairányok maradtak meg, melyek az MH AA-n a vizsgált és bemutatott időszakban a legnagyobb számban indított, így a legnépszerűbb képzések közé tartoztak.

Eredményként lehet megemlíteni az új rendszerű képzésben az 1/13. évfolyamon tanulmányokat folytató honvéd altisztjelölt-hallgatók egy hónapos, Németországban a Nemzeti Közszoigálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar (NKE HHK) honvéd tisztjelölt-hallgatóival közösen végrehajtott hohenfelsi kiképzését, melyet a tanév második félévében hajtottak végre 2017-től kezdődően. Az első két évben a képzés idejét a szorgalmi időszak keretéből kellett kigazdálkodni, ami főleg az első végrehajtás során a 2016/2017. tanév második félévében okozott komoly nehézségeket, hiszen az időkeretet már a folyó tanévben kellett a képzés átszervezésével szabaddá tenni. E tapasztalatok alapján a nemzetközi kiképzést a 12151-17 Altiszt alapfeladatok modulban az *Altiszt vezetői gyakorlat elmélete és gyakorlata* megnevezéssel rögzítették a szakképzési kerettantervekről szóló 30/2016. (VIII. 31.) NGM rendeletben szereplő *Honvéd altiszt szakképzés* kerettantervének módosításában,⁵ mely kerettantervet 2018 szeptemberétől vezették be felmenő rendszerben. Ez a kerettantervi és szakmai vizsgakövetelmény-változtatás⁶ volt az, amely a bemeneti követelmények változtatásával az angol alapfok mellett a német és a francia alapfokú nyelvvizsgát is felvette a nyelvi bemeneti követelmények közé. Ezzel párhuzamosan, ugyanezzel a módosítással egy időben törölték a képzésből az angol NATO STANAG 6001 1.1.1.1 nyelvvizsgára történő felkészítést és az ehhez kötött szakmai vizsgára bocsátási nyelvi követelményt. A nyelvképzés elhagyásával felszabadult időkeretet a szakmai képzések növelésére és a már említett nemzetközi kiképzés órakeretének biztosítására fordították.

Sajnálatos módon az alapító okiratban az iskolai rendszerű képzésre vonatkozó engedélyezett beiskolázási létszámot (100 fő) nem emelték meg, így a korábbi évi 100 fő maximális évenkénti kibocsátás a képzési idő két évre emelésével már a kezdettől fogva meghatározta az éves kibocsátás 50 fős maximumát, amiről már akkor is tudható volt, hogy kevés.

A kétéves képzésre történő áttállítás további következménye volt, hogy 2013 júniusában a honvéd altiszt iskolai rendszerű katonai szakképzésben nem történt kibocsátás és az iskolai rendszerű képzésből altisztavátás, mert a kétéves képzésre történő áttállítás eredményeként

⁴ ABV-védelem: atom-, biológiai és vegyvédelem.

⁵ 24/2017. (VIII. 31.) NGM rendelet a szakképzési kerettantervekről szóló 30/2016. (VIII. 31.) NGM rendelet módosításáról.

⁶ 13/2018. (VIII. 31.) HM rendelet a honvédelemért felelős miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 19/2012. (VIII. 28.) HM rendelet módosításáról. Magyar Közlöny 2018/132. szám, 29 508. <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK18132.pdf> (Letöltés időpontja: 2020. 10. 21.)

a tanulmányokat folytató honvéd altisztjelöltek ekkor még csak az első évfolyam tanulmányait zárták le.

A cikk további részében az MH AA felvételi és beiskolázási adatait 2012-től 2018-ig, míg a végzési kibocsátási adatokat a 2014–2020 közötti vizsgáztatási adatok alapján elemzem és mutatom be. A felvétellel kapcsolatos adatokat azért csak 2018-ig tudom elemezni, mert az „Acélkocka” altisztképzési rendszerre történő átállítás miatt a 2019/2020. és a 2020/2021. tanévben az 1/13. évfolyamra nem történt beiskolázás az iskolai rendszerű altisztképzésre. A 2019/2020. tanévben az MH AA kizárólag csak a befejező, a 2/14. évfolyamon folytatott nyolc kimenet vonatkozásában altisztképzést, 28 fővel.

FELVÉTELI ADATOK, PÁLYÁRA IRÁNYÍTÁS, MEGTARTÁS, LEMORZSOLÓDÁS ELEMZÉSE

Az MH AA kizárólag szakképzési évfolyammal működő szakgimnáziumként a felvételi eljárás folyamatát a mindenkori tanév rendjét meghatározó rendelet⁷ időkereteinek megfelelően, a középfokú intézmények felvételéhez tartozó felvételi információs rendszeren kívül, a toborzó irodákban⁸ beadott jelentkezési lap alkalmazásával valósította meg. Jellemzően, minden év október 20-ig az MH AA honlapján nyilvánosságra kellett hozni a felvételi tájékoztatót és közzé kellett tenni az indítandó Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés kimenetek megnevezését.

A képzés megnevezése mellett – mivel az Szt. 84. § (5a) és (5d) bekezdése alapján a kormány beiskolázásra vonatkozó szakmaszerkezeti döntése a beiskolázható létszámok vonatkozásában nem terjedt ki a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítésekre – a honlapon feltüntették az egyes kimenetekre felvehető honvéd altisztjelöltek számát. A felvehető tanulók számát és a Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés indításra kerülő kimeneteit a mindenkori adott tanévre vonatkozó, a honvédelmi miniszter által jóváhagyott éves beiskolázási tervben határozták meg, vagyis a beiskolázási létszám meghatározáskor minden esetben érvényesülhetett a HM és az MH igénye.

A felvételi eredményességének és a jelentkezők számának növelése érdekében nemcsak a toborzóirodák, hanem az MH AA is jelentős pályára irányítási tevékenységet folytatott. Részt vett a fiatalok nyári katonai táboroztatásában, az éves EDUCATIO szakkiallításokon, továbbá eleget tett iskolák és önkormányzatok felkéréseinek is. Kiemelt szerepet kapott a jutasi hagyományok ápolása, ennek keretében pedig kifejezetten jó kapcsolatot ápolt Veszprém és Balatonszőlős településekkel. Évente több alkalommal tartott nyílt napot, melyeken fogadták az érdeklődő diákokat, és bemutatták, hogy milyen feltételek között, mely képzések keretében folytathatnak majd tanulmányokat az MH AA-n, ha ezt az intézményt választják továbbtanulásuk színhelyéül. Évente egy alkalommal – általában december második csütörtökén – központi nyílt napot szerveztek Szentendrén, emellett – jellemzően január harmadik csütörtökén – a szolnoki telephelyen a repülő-műszaki képzések vonatkozásában, a szentendrei székhelyen pedig az ott indítandó képzések bemutatásával szerveztek „szeparált” nyílt napot az érdeklődők számára.

⁷ A 2019/2020. tanévben: a 2019/2020. tanév rendjéről szóló 11/2019. (VII. 03.) EMMI rendelet. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=214882.384795 (Letöltés időpontja: 2020. 10. 21.)

⁸ A Honvédség kapuja. <http://www.hadkiegeszites.honvedseg.hu/hknyp/toborzoirodak> (Letöltés időpontja: 2020. 10. 21.)

A tanulmányaik folytatásához az MH AA-t választó középiskolai végzős és érettségizett diákok a katonai toborzás rendjéről szóló 64/2017. (XI. 30) HM utasítás 2. mellékletében közzé tett jelentkezési lapon a már említett toborzóirodákban adhatták le jelentkezési lapjait. Ez a jelentkezési mód eltér a polgári szakképzés zárt rendszerű jelentkezési rendjétől, de a jelentkezés tanévrendje rendeletben rögzített határideje – általában február 19. – a katonai képzés esetében is érvényes volt. Mivel a jelentkezési rend nem zárt, ezért a megadott határidőt követően is befogadták a később érkező jelentkezési lapokat a nagyobb merítési lehetőség érdekében. Minden törekvés ellenére a jelentkezők száma a vizsgált 2012–2018 időszakban soha nem haladta meg a felvételre kerülő létszám négyszeresét. Az úgynevezett túljelentkezés általában 3,5–3,95 között mozgott.

A felvételi követelményeket a szakmai és vizsgakövetelmény-rendelet,⁹ a felvételi eljárás folyamatát pedig a már említett, az iskola honlapján elérhető felvételi tájékoztató határozta meg. A 2004–2010 közötti időszakban tapasztalt 10–13-szoros túljelentkezés – ami több mint ezer főt jelentett – mértékének a jelenlegi 163–223 fő közöttire történő drasztikus csökkenése a nyelvi, angol alapfokú komplex nyelvvizsga-követelmény bevezetésének is betudható. A 2018 szeptemberétől bővített német és francia alapfokú komplex nyelvvizsga-követelménynek a bemenetre gyakorolt hatását nem lehetett érzékelni, mert csak egy alkalommal történt felvétel ezzel a peremfeltétellel. Az iskolai rendszerű altisztképzésre az MH AA a 2019/2020. és a 2020/2021. tanévekre nem folytatott felvételi eljárást, mert kizárólag az „Acélkocka” belső rendszerű altisztképzés¹⁰ indult, 2019 és 2020 elején csak erre az utóbbi képzésre történt toborzás.

A felvételi eljárás folyamatában – a jelentkezést követően – Kecskeméten a katonai kórházban (AVI¹¹) előre rögzített időpontokban, mintegy egy hónap időintervallumban – általában március utolsó és április első három hetében – történt meg a felvételizők fizikai állapotfelmérése és pályaalkalmassági vizsgálata.¹² A jelentkezők létszámára tekintettel, mindenki kiértékelésre és elküldésre került a fizikai és pályaalkalmassági vizsgálatra. A vizsgált időszakban az alkalmassági vizsgálaton nem megjelent vagy alkalmatlan minősítést szerzett felvételizők aránya átlagosan 41,39% volt!

Az MH AA-n megszervezett felvételi eljárásra csak a fizikai és pályaalkalmassági vizsgálaton alkalmas minősítést szerzett felvételizőket rendelték be. Mivel az emelt szintű nyelvi érettségi meghatározott szintű teljesítése megfeleltethető alapfokú nyelvvizsgának,¹³ ezért a nyelvi követelmények és a megszerzett érettségi eredmények igazolása minden esetben ebben az időszakban történt meg – az erkölcsi bizonyítvány bemutatásával, a felvételi feladatlap megírásával¹⁴ és a pályaorientációs beszélgetéssel együtt. A nyelvvizsga-követelmények miatt nem megfelelő felvételizők aránya átlagosan 8,9% volt. Érdekes, hogy a 2017. és a 2018. tanév felvételi eljárása során ez az érték magasabb, 11,48% és 14,29% volt.

⁹ A vizsgált időszakban hatályos rendelet: a honvédelemért felelős miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 19/2012. (VIII. 28.) HM rendelet. https://www.nive.hu/Downloads/Szakképzési_dokumentumok/rendeletek_es_kozlemenyek/DL.php?f=19_2012_VIII_28_HM_rendelet.pdf (Letöltés időpontja: 2020. 10. 21.)

¹⁰ A Magyar Honvédség belső altisztképzési rendszeréről szóló 248/2019. MH PK intézkedés szabályozza.

¹¹ AVI: Alkalmasság Vizsgáló Intézet (Kecskemét).

¹² 10/2015. (VII. 30.) HM rendelet a katonai szolgálatra való egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságról, valamint a felülvizsgálati eljárásról szóló rendelet alapján. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=177061.382521 (Letöltés időpontja: 2020. 10. 21.)

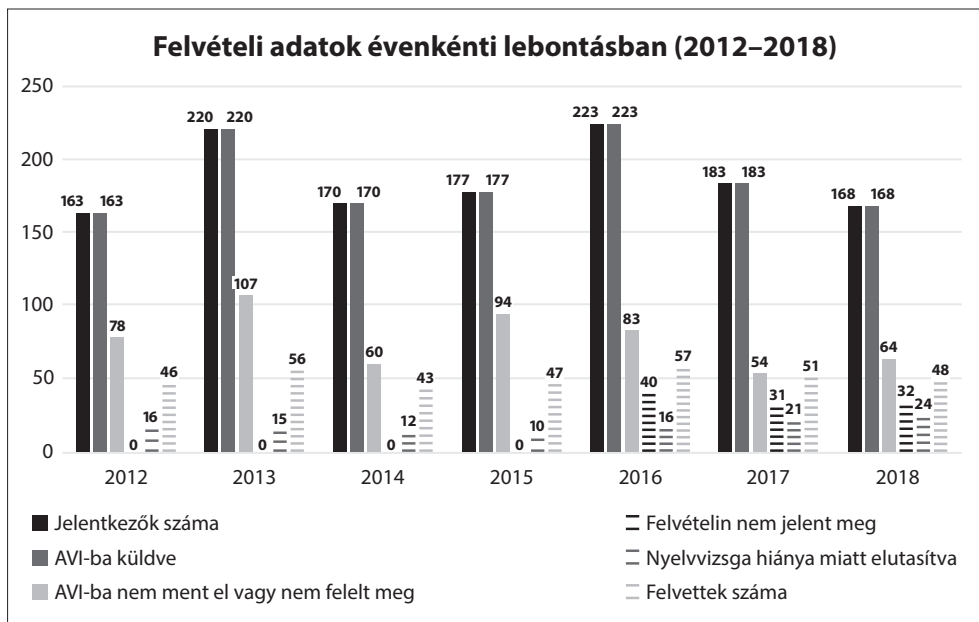
¹³ Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 45. § (4) bekezdése. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=30517.375228 (Letöltés időpontja: 2020. 10. 21.)

¹⁴ Megírása, számonkérése a jelentkezők létszámától függ.

Meglepő folyamatot lehetett megfigyelni 2016-tól kezdődően. A 2016–2018 között tartott felvételi eljárások során mintegy 18% volt azok aránya, akik Kecskeméten megfeleltek a fizikai és pszichikai vizsgálaton, a felvételi eljáráson azonban a kiértesítés ellenére sem jelentek meg. Ennek magyarázata bizonytalan. Lehet, hogy más továbbtanulásként megjelölt intézménybe már felvették őket, amiről értesítést kaptak, és ezért nem jelentek meg, de az is lehet, hogy a nyelvvizsga-követelményt nem teljesítették, így értelmetlennek tartották a megjelenésüket.

A fenti lemorzsolódásokat összegezve, az alkalmassági vizsgálaton alkalmatlan vagy nem megfelelt minősítést kapott, nyelvvizsgával nem rendelkező és a felvételi eljáráson nem megjelent felvételizőknek a jelentkezők létszámára vetített lemorzsolódása a vizsgált 2012–2018 időszakban átlagosan kb. 58% volt, de 2018-ban ez a szám elérte 71,43%-ot!

Az 1. ábra nem mutatja azokat a felvételizőket, akik az eredményes felvételi eljárást és a kiértesítést követően nem jelentek meg a beiratkozáskor. Azokat a személyeket sem mutatja – az augusztus 20-át követő bevonulást követően –, akik az alapkiképzés első hetében távoztak a képzésről. Ezeknek a személyeknek a pótlását a felvételi eljárásban az adott kimenetre jelentkezők rangsorában soron következő személyek legkésőbb szeptember első hetének végéig történő behívásával lehetett feltölteni. Ez volt az az időpont a szeptember első hétfőjén, a tanévkezdést követően, amikor Középiskolai Információs Rendszerben a honvéd altisztjelölt-tanulók beiratkozási adatait rögzíteni kellett.

1. ábra Az MH AA felvételi adatai évenkénti bontásban (Szerkesztette a szerző)

A felvételi eljárás minden esetben ágazat/szakmairányra történt meg, annak ellenére, hogy az első félév tananyagtartalma minden kimenet számára megegyező. A honvéd altisztjelölt-hallgatók részére éppen emiatt a tanulmányi átfedésre tekintettel volt lehetőség az első tanulmányi félév végéig a Hjt. 236. § (1) bekezdésében biztosított ágazat vagy szakmairány váltására.

Mi volt az oka ennek az alacsony jelentkezésnek? Nem lehet csak a nyelvvizsga bemeneti követelménye megjelenésének a rovására írni a dolgot. Biztosan szerepet játszott benne az „Y” és a „Z” generációs korosztály jellemzője, valamint biztosak lehetünk abban, hogy a drasztikusan lecsökkentett évenkénti 50 fős beiskolázási létszámkeret is. A jelentkezők 163–223 fő közötti létszáma rosszabb arányt mutat az évente mintegy 70 ezer fő érettségi bizonyítványt kapott diákok számához képest, mint a 2012 előtti 1000–1300 fős jelentkezői létszám. Számolva azzal a körülménnyel, hogy a jobb iskolákból kevésbé, valamint az ország bizonyos megyéinek iskoláiból alig jelentkeztek tanulók, lényeges különbség látható az MH AA és a korábban képzést folytató MH KPTSZI köznevelési intézmények irányába történő penetrációjában.

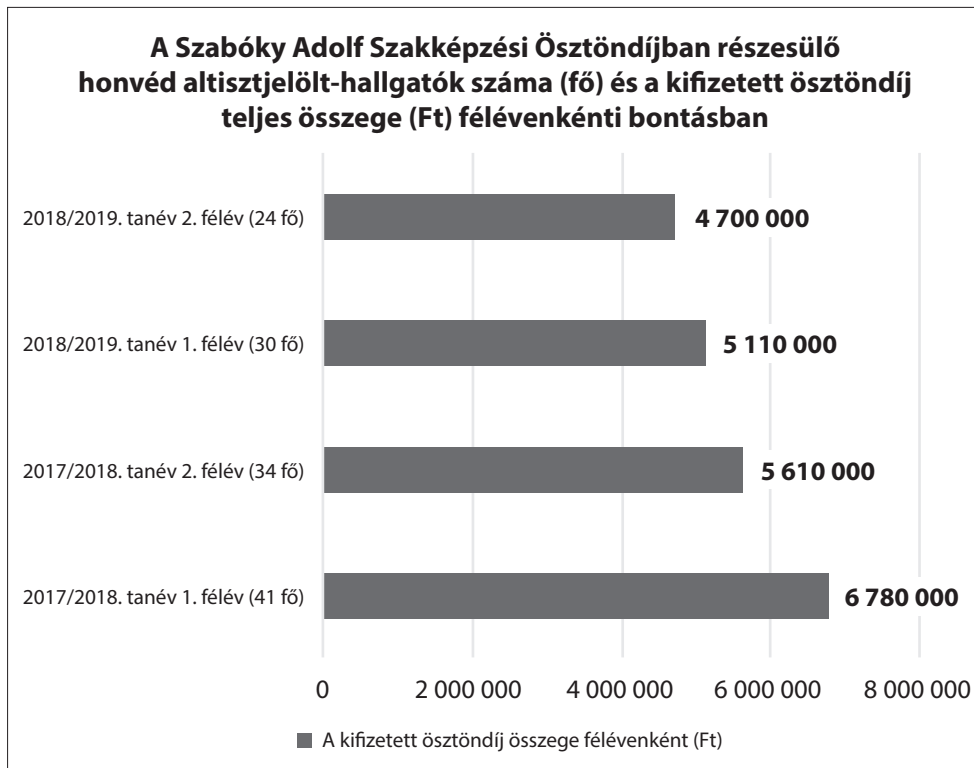
Ezen a gyenge jelentkezési és megfelelési arányon a középiskolákban 2005 óta választható közismereti érettségi vizsgatárgyként a HM tárca által kijánlott és megjelenő *Katonai alapismeretek* szabadon választható érettségi vizsgatárgy sem változtatott jelentősen. A bevezetést követő évek tapasztalatai alapján többszöri szerkezeti és tartalmi változtatáson esett át a *Katonai alapismeretek*, majd 2017-től az ágazati szakmai érettségi vizsgaként bevezetett *Honvédelmi ismeretek* névvel közép- és emelt szinten is letehető szakmai érettségi vizsgatárgy sem hozott jelentős változást. Pedig a tantárgyak szerepe jelentős, mert kis ráfordítással nagy érdeklődő tömeget lehet megszólítani a fiatalok közül, olyanokat, akik már meglévő ismeretek birtokában választhatják a katonai hivatást.

Érdekes a HM-fenntartású debreceni Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégium¹⁵ szerepe. Nem vizsgálva most azt, hogy az intézmény hány főt ad a katonai szakmai középfokú és felsőoktatásnak; érdemes megemlíteni, ha sok hallgatót ad, akkor a polgári iskolákból jelentkezők közül sok potenciális személyt szorít ki a felvételizők sorából, ha pedig keveset ad, akkor meg látszólag nem jól működik. Működése inkább szimbolikus, összehasonlítva a kibocsátási létszámát az érettségizők mintegy évi 70 ezer főjével, akik egy hatékony pályára irányítás mellett potenciális jelentkezők lehetnek.

Érdekes törekvés volt a katonai szakképesítések hiány-szakképesítésként történő szerepeltetése. A vonatkozó kormányrendelet¹⁶ 5. számú mellékletében a 2017/2018. tanévben Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben a Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés hiány-szakképesítésként került felévitelre. A 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2017/2018. tanévben a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről szóló 317/2016. (X. 25.) Korm. rendelet, valamint a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjról szóló 252/2016. (VIII. 24.) Korm. rendelet alapján – összhangban a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal mint alapkezelő által az MH AA-val kötött OD-PE/1/2018 szerződészámon kötött támogatási szerződésben foglaltakkal – a 2018/2019. tanévben két évfolyam számára folyósították a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjat (2. ábra).

¹⁵ 2013. augusztus 01-jétől Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Szakközépiskola és Kollégium néven a 154-30/2013. nyilvántartási számú, 2013. július 10-én kelt alapító okirattal került HM fenntartásba. A Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégium nevet a 2014. július 29-ei keltezésű 115-48/2014. nyilvántartási számú alapító okirat módosítással vette fel. https://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso!/KIR_Intezmenykereso/Intezmeny/Index/031235 (Letöltés időpontja: 2020. 11. 19.)

¹⁶ A 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2017/2018. tanévben a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről szóló 317/2016. (X. 25.) Korm. rendelet. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=198060.341225 (Letöltés időpontja: 2020. 10. 22.)

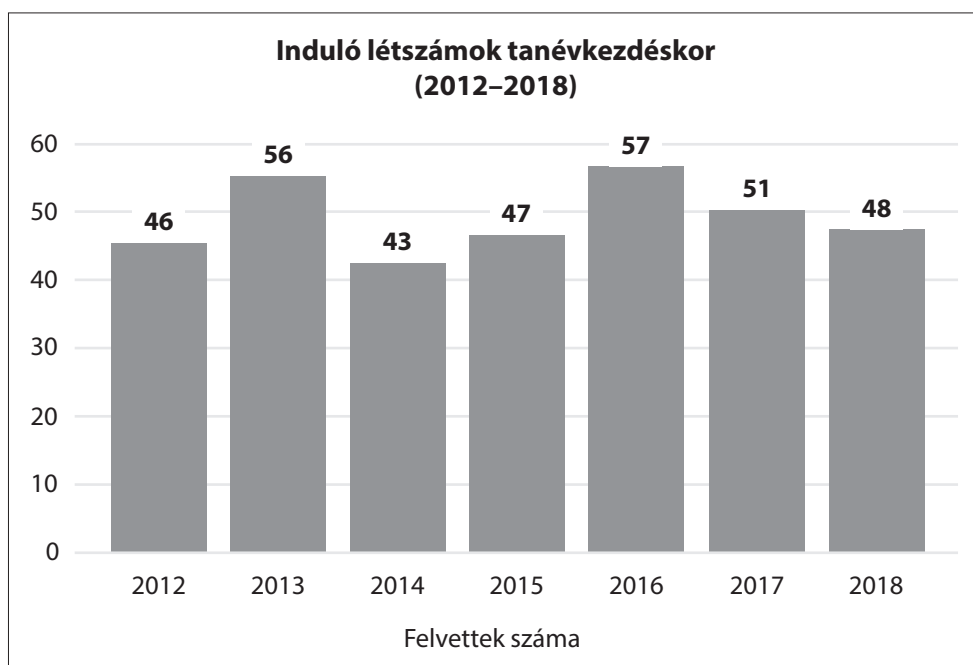
2. ábra A Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj kifizetései félévenkénti bontásban (Szerkesztette a szerző)

A támogatási szerződés értelmében a tanulóikat a 2/14. évfolyamon befejező honvéd altisztjelölt-hallgatók a 2017/2018. tanévre visszamenőleg 12 390 000 Ft, míg a tárgyévben, azaz a 2018/2019. tanévben tanulóikat befejező honvéd altisztjelölt-hallgatók 9 810 000 Ft ösztöndíjat kaphattak a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprész terhére, ami így nem terhelte az MH AA és a HM költségvetését sem. A 3,01-es félévi tanulmányi eredménynél jobbat elért és ösztöndíjban részesülő hallgatók – a honvéd altisztjelölti ösztöndíjukon felül – 0,5-es tanulmányi eredményenkénti lépcső alapján 20–50 ezer forintos kiegészítést kaphattak havonta. A Szabóky-ösztöndíj folyósítása során az MH AA csak a 2018/2019. tanév hallgatói ösztöndíjának vonatkozásában hívott le lebonyolítási költséget a folyósításában közreműködő kolléga elvégzett feladatainak ellentételezésére 196 200 Ft összegben, így a Szabóky-ösztöndíj keretében lehívott teljes összeg 22 396 200 Ft volt.

Sajnos ennek az ösztöndíjnak a pályára irányító hatását nem lehetett kimutatni, mert ezen az egy alkalmon kívül többször nem szerepelt a katonai szakképzés hiány-szakképzésként, bár az ösztöndíj kifizetése nem terhelte a HM költségvetését. A kontraszt különösen éles volt a 2019/2020. tanévben az államilag elismert 2/14. évfolyamon tanulókat folytató honvéd altisztjelölt-hallgatók és az újonnan elkezdődött „Acélkocka” képzésben a szerződéses legénységi állományúként részt vevő őrmesterjelöltek juttatása között.

Új elemként jelent meg a HM részéről a 2017/2018. tanévben elindult honvéd kadét, igazgatási ügykezelő mellék-szakképzést adó szakgimnáziumi képzés, ami bevallottan vagy nem bevallottan, de pályaválasztási szakképzés. A képzésben 14, illetve 18-19 éves fiatalok

vesznek részt attól függően, hogy a tanuló marad-e az utolsó szakképzési évfolyamra,¹⁷ vagy sem. A képzések jellemzően nem HM-fenntartású intézményekben valósulnak meg, így nehézkes a katonai szocializáció megvalósítása. Problémát jelent a célkorosztály az oktatható katonai szakmai ismeretek vonatkozásában is, hiszen kiskorúak, korlátozottan cselekvőképeseek. Hasonló kérdőjel az MH technikai korszerűsítéséből fakadó új eszközök és az ezekhez szükséges ismeretek biztonsági okokból megkérdőjelezhető oktathatósága. Ha az előzőekhez hozzávesszük, hogy a képzési forma hosszú, minőségi végrehajtása komoly HM- és MH-támogatást, anyagi és humán-erő-ráfordítást igényel úgy, hogy az alap katonai és a fegyvernemi képzést még ezután kell megvalósítani, akkor érdemes elgondolkodni a képzési forma üdvözítő mivoltán. A képzéshez a szakmai tanárképzés sem biztosított, ennek kidolgozása még csak formálódó folyamat. A vizsgált időszakban a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 98. § (14) bekezdés b) pontjában rögzített kivételszabály értelmében 120 órás pedagógus-továbbképzés keretében volt elsajátítható a katonai ismeretek oktatásához szükséges ismeretanyag.

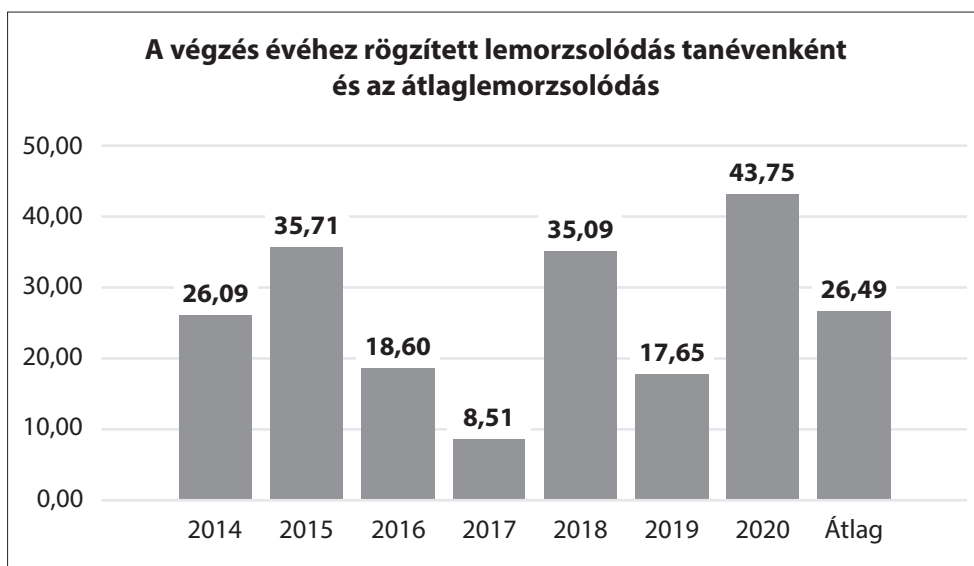
3. ábra Az MH AA iskolai rendszerű, induló honvéd altisztjelölt létszámadatai tanévenkénti bontásban (2012–2020)¹⁸ (Szerkesztette a szerző)

Hány fő kezdte meg a honvéd altiszt iskolai rendszerű képzést (3. ábra), és vajon mekkora a lemorzsolódás a képzés során (4. ábra)? A felvételi eljárás eredményeként 2012. szeptember és 2018. szeptember között 348 fő kezdte meg a képzést. Miért nem 350, amikor az alapító okirat engedélyezett létszámából az 50 fő/év beiskolázása lenne kikövetkeztethető?

¹⁷ 2020 szeptemberétől ezek a képzések az új szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény szabályozásának megfelelően 5 éves képzések. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=216792.383875 (Letöltés időpontja: 2020. 10. 22.)

¹⁸ A 2019/2020. tanévben az 1/13. évfolyamra nem történt beiskolázás 2019 szeptemberében az iskolai rendszerű altisztképzésre.

Lemorzsolódást nem feltételezve elméletileg évi 50 fő beiskolázása lenne megvalósítható a kezdő évfolyamon. Nyilván ha van lemorzsolódás a 2/14. évfolyam megkezdéséig, akkor ez a szám a vizsgált időszakban összesen még több is lehetne 350 főnél, hiszen az alapító okirat az engedélyezett 100 fő nappali tagozaton tanuló iskolai rendszerű létszámot nem határozta meg évfolyamonkénti bontásban. Az alapító okirat csak a székhely és a telephely vonatkozásában tesz megosztást (Szentendre 80 fő, Szolnok 20 fő). Ha a 2/14. évfolyamra a lemorzsolódás mértéke már biztosított lehetőséget 50 főnél nagyobb kezdőlétszám felvételére, akkor az engedélyezett maximális létszám betartásával ez a lehetőség a felvételi eljárásban kihasználásra került, erre utalnak az 50 fő feletti létszámok. Az 50 fő alatti létszámok egyrészt az előző évfolyamban történt magasabb felvételi létszám, vagy a székhely és a telephely között rögzített létszámmegosztás, vagy pedig annak a következménye, hogy több főt a jelentkezők közül nem lehetett felvenni. Ne felejtjük el, hogy a felvételi eljárás során a jelöltek hozzájárulnak a nemzetbiztonsági bevizsgálásukhoz, és így előfordulhat, hogy e vizsgálat eredményeként valakit nem lehet a képzésre felvenni.

4. ábra A tanulmányok alatti lemorzsolódás a kibocsátás évéhez rögzítve, %-ban kifejezve (2014–2020) (Szerkesztette a szerző)

Mekkora a lemorzsolódás a kétéves képzés során? Elvárható lenne, hogy ez az adat ne legyen túl magas, hiszen a honvéd altisztjelölt-hallgatók a tanulmányaik ideje alatt teljes ellátást, ruházatot, szállást és étkeztetést kapnak, továbbá a tanulmányi eredményük alapján ösztöndíjban is részesülnek. Ezek után különösen meglepő a lemorzsolódás átlagosan 26,49%-os mértéke. Különösen zavaróak a 35% és a 44% körüli értékek. Szomorú, hogy még a Szabóky-ösztöndíjban részesülő évfolyam esetében is 17,65%-os volt a lemorzsolódás. Mi lehet ennek az oka? A gyenge ellátási, elhelyezési körülmények? A tantermeink állapota? Nem tudom, de az „Acélkocka” képzési rendszer bevezetése körüli bizonytalanság biztosan rányomta a bélyegét a 2020-ban végzők lemorzsolódására. Az „Acélkocka” képzésben részt vevők illetménye össze sem hasonlítható a honvéd altisztjelölt-hallgatók ösztöndíjával, arról nem is beszélve, hogy az új képzési rendszerben részt vevők nem egészen egy év alatt lesz-

nek őrmesterek, míg az altisztjelölteknek ezért két évet kell tanulniuk. A fenti problémák ellenére az államilag elismert honvéd altisztképzésben a 2019/2020. tanév 2/14. évfolyamán tanulmányokat folytató honvéd altisztjelölt-hallgatók esetében eredményként lehetett megemlíteni – az első évfolyam drasztikus lemorzsolódása ellenére (mintegy 41%) –, hogy csak egy fő bontott jogviszonyt és fejezte be tanulmányait idő előtt, a szakképesítés megszerzése nélkül. A szerződésbontás egészségügyi és családi okokra való hivatkozással történt.

Érdemes megemlíteni a honvéd altisztjelölt-hallgató ösztöndíját, melyet a Hjt. 231. § (1) és 233. § (1) bekezdései, valamint 2019. december 18-ig a 8. melléklet II. része szabályozta a honvédelmi illetményalaphoz (2019-ben és 2020-ban: 44 600 Ft) rögzítve. Az ösztöndíj a tanulmányi félévek alapján járó alapösztöndíjből, ösztöndíj-kiegészítésből és az előző félév átlageredménye után járó tanulmányi pótlékból áll.

Az illetményt három fő terület alapján határozzák meg:

- alapösztöndíj (szorzószáma függ az ellátandó feladatoktól) szorzója 0,5–0,6 között lehet;
- alapösztöndíj-kiegészítés (tanulmányi félévtől függ) 0,2–0,26 között van;
- tanulmányi pótlék, amelyhez 3,51 tanulmányi átlag feletti eredmény esetén minden további 0,5 eredménynövekedés után emelkedve 0,1–0,2 közötti szorzó került rögzítésre.

Az utolsóként említett tanulmányi pótlék a legmagasabb követelményeknek megfelelők esetében 0,4 tizedes szorzóval is adható, de nem volt olyan honvéd altisztjelölt-hallgató, aki ezt megkapta volna a vizsgált időszakban.

Vonzó-e ez az ösztöndíj? A honvéd altisztjelölt ösztöndíjának intervalluma a jelenleg érvényben lévő szabályozás alapján a honvédelmi illetményalap 0,7–1,06-szorosáig terjedhet, azaz 31 220–47 276 Ft (2019 és 2020 bázisán) között lehet a négy félév tanulmányai során. Ez az ösztöndíj elmarad a polgári szakképzésben tanuló szerződés keretében és hiány-szakképesítést tanuló hallgatók ösztöndíjától, ami komoly hátrányt jelentett a 13. évfolyamra megjelenő pályaválasztási versenyben. Ez az olló a „Szakképzés 4.0” tervezett polgári szakképzési ösztöndíjak esetén várhatóan nyíltnak fog. A honvéd altisztjelölt-hallgatók ösztöndíjával kapcsolatban megállapítható az is, hogy nem kellően differenciált, mert nem díjazza eléggé a tanulmányi átlageredmény növekedését. Az ösztöndíj tanulmányi ösztönző erejét érdemes lenne növelni, hogy a jó tanulók esetében kellő motiváló hatása is legyen.

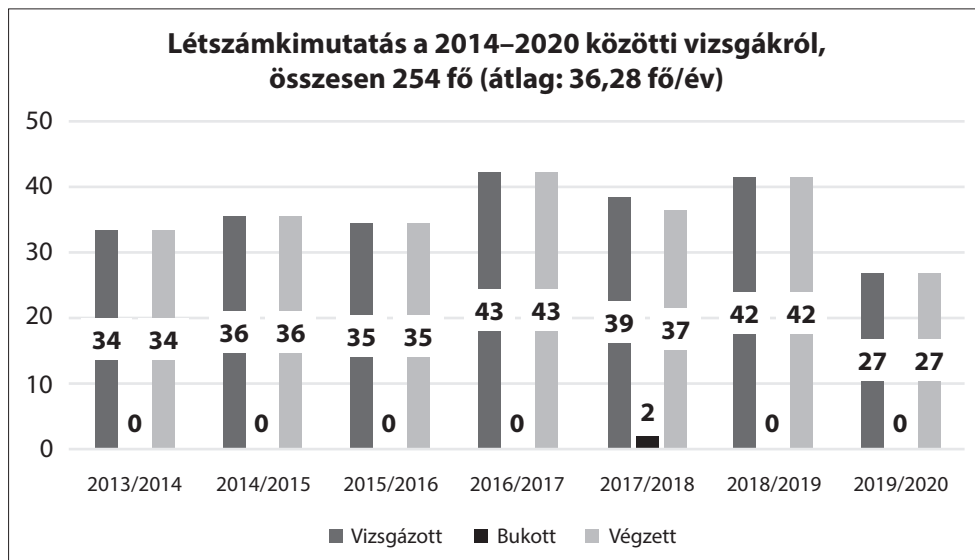
A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, valamint egyes törvényeknek a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénnyel kapcsolatos módosításáról szóló 2019. évi CIX. törvény 193. § b) pontja hatályon kívül helyezte a honvéd tisztjelölt és honvéd altisztjelöltek ösztöndíját meghatározó, a Hjt.-ben szereplő 8. mellékletet, és az ösztöndíj meghatározását a honvédek illetményéről és illetményjellegű juttatásairól szóló 7/2015. (VI. 22.) HM rendelet módosításáról szóló 1/2020. (I. 17.) HM rendelet 2. mellékletével – sajnos változatlan tartalommal – HM-tárca hatáskörbe utalta. A jogalkotói szándék érthető, de nem orvosolta a szerződéses legénységi állományba vett és az „Acélkocka” képzésben részt vevő kiképzendő állomány részére biztosított illetmény és a jelenleg képzésben részt vevő honvéd tiszt- és altisztjelöltek ösztöndíja között, illetve a polgári szakképzés juttatásai között meglévő feszültséget.

A VÉGZŐK SZÁMÁNAK ÉS VIZSGAEREDMÉNYEINEK ELEMZÉSE (2014–2020)

A 2012–2020 közötti időszakban 348 fő kezdte meg a tanulmányait az MH AA-n. Ebből a létszámból – a már említett tanulmányok alatti lemorzsolódás következtében – 256 fő kezdte meg a szakmai vizsgát. A 2017/2018. tanév 2018 júniusában megszervezett szakmai

vizsgáin a szerelő ágazat, páncélos és gépjárműszerelő szakmairány volt az egyetlen, ahol két fő nem teljesítette eredményesen a vizsgaidőszakot, elégtelen eredménnyel vizsgáztak. Ők a következő tanévben a jogszabályok adta kereteknek megfelelően tettek eleget a hiányzó vizsgatevékenység követelményeinek. Az ismételt javítóvizsgát eredményesen teljesítették. A 256 fő statisztikai adatban a javítóvizsgázókat – mivel két vizsgaidőszakban is részt vettek – kétszer számították be, ezért az iskola valójában 254 fő részére állított ki szakképesítés megszerzését igazoló bizonyítványt (5. ábra).

Mindkét javítóvizsgázó az eredménytelen szakmai vizsgát követően szerződéses legénységig állományban kezdte meg szolgálatát. Meglepő, hogy az egyikük már őrmesteri rendfokozattal jelent meg a javítóvizsgán.

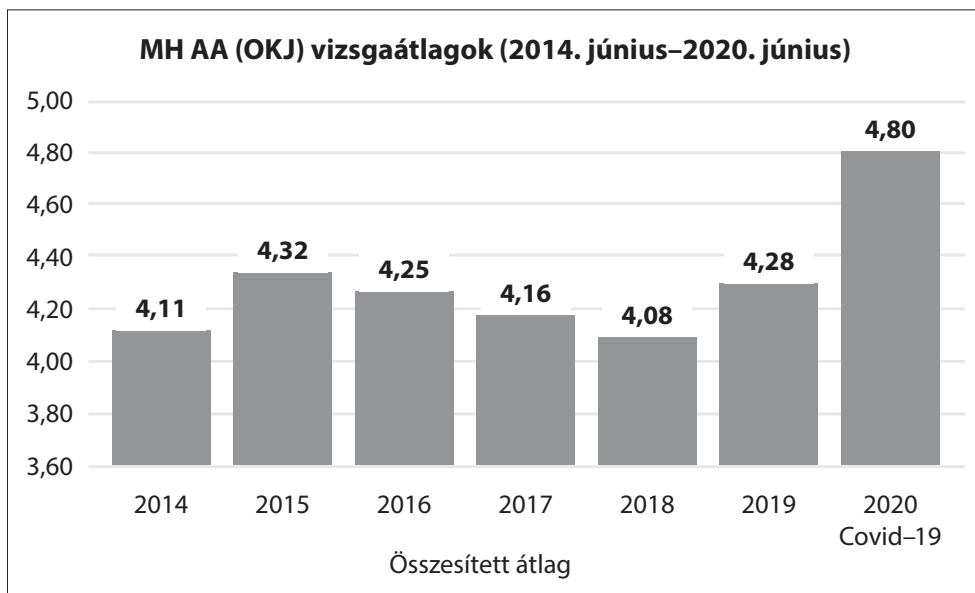
5. ábra A vizsgára bocsátott és végzett honvéd altisztjelöltek kimutatása a vizsgált időszakban (Szerkesztette a szerző)

Meg kell jegyezni, hogy a kétéves képzésre történő 2012. szeptemberi átállás eredményeként 2013 nyarán az MH AA iskolai rendszerű képzésből nem bocsátott ki ifjú őrmestereket.

Milyen eredményeket értek el az altisztjelöltek a szakmai vizsgán?

A szakmai vizsgák résztvevői 2012 után négyfős független szakmai vizsgabizottság előtt vizsgáztak.¹⁹ A vizsgabizottság három tagját a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal által nyilvántartott országos szakképzési névjegyzék részét képező vizsgaelnöki és vizsgabizottsági tagi névjegyzékből – a HM javaslatára – egy online rendszeren keresztül a Pest Megyei Kormányhivatal jelöli ki. A vizsgabizottság negyedik tagját az MH AA mint képző és vizsgaszervező intézmény adta. A négyfős vizsgabizottság mindenképpen nagyobb függetlenséget biztosított az értékelés során, mint a korábbi, modulrendszerű vizsgáztatás háromtagú vizsgabizottsága, amelyben szintén szerepelt egy intézményi tag.

¹⁹ Az Szt. 14. § (1)–(2) bekezdése szabályozza.

6. ábra A vizsgaidőszakok átlageredményei 2012. szeptembert követően (Szerkesztette a szerző)

Az eredmények – ahogyan azt a 6. ábra is mutatja – kifejezetten jók. Ha hozzátesszük még azt is, hogy 2019 júniusáig minden altisztjelölt angol STANAG 1.1.1.1 nyelvismeret és nyelvvizsga, valamint a vizsgára bocsátási követelményként rögzített ECDL START vagy teljes ECDL informatikai ismereteket igazoló bizonyítvánnyal, valamint „B” vagy „B” és „C” gépjárművezetői engedély birtokában fejezte be a tanulmányait, akkor kijelenthető, hogy egyik belső, tanfolyami képzési rendszer sem biztosít ilyen kimeneti eredményt.

A 2020. JÚNIUSI SZAKMAI VIZSGA KÜLÖN ELEMZÉSE

A jelentkezés a szakmai vizsgára még a rendes jelentkezési eljárásnak megfelelően történt, február 15-ig, a jelentkezési határidőig 27 fő adta be a jelentkezési lapját. A vizsgaszervező MH AA a határidőt követően tizenöt napon belül eleget tett a kijelölt elektronikus felületen a szakképzési hatóság felé történő vizsgabejelentési kötelezettségének, így megkezdte a 2020. május–júniusi szakmai vizsgák előkészítését. A koronavírus (Covid-19) okozta járvány azonban teljesen felülírta a szakmai vizsgák előkészítésének, lebonyolításának és értékelésének rendjét. Az alacsony képzési létszámokra tekintettel az MH AA nem vezette be a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendeletben rögzítettek és a koronavírus miatt a köznevelési és szakképzési intézményekben új munkarend bevezetéséről szóló 1102/2020. (III. 14.) Korm. határozat 1. a) pontjában 2020. március 16. napjától elrendelt digitális munkarendet. A 2019/2020. tanévben a 2/14. évfolyamon tanulmányokat folytató végzős honvéd altisztjelöltek – az MH számára kijelölt feladatokkal összhangban – a Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés

- parancsnoki ágazat, ABV-védelem;
- katonai informatikarendszer-üzemeltető ágazat;
- speciális felderítő ágazat, elektronikai hadviselés;
- szerelő ágazat, műszaki gép-szerelő;

- műszerész ágazat, fegyverműszerész;
- katonai pénzügyi ágazat;
- és állami légijármű-műszerész ágazat

kimeneteinek vonatkozásában – az MH AA parancsnokának döntése értelmében – a képzésben szereplő 80 órás szakmai gyakorlat terhére határőrizeti feladatban vettek részt.

A nevelőtestület által elfogadott Éves Munka- és Ellenőrzési tervben kijelölt május 4–15. közötti időszakra tervezett 80 órás szakmai gyakorlat áthelyezésével – a Hjt. 234. § (1) és 236. § (2) bekezdés g) pontjában foglaltakra, valamint az elrendelt veszélyhelyzetre tekintettel, a határbiztosítási feladat megszervezéséről szóló 147/2020. MHP Pk. parancsában foglaltakkal összhangban – a 2019/2020. tanévben 2/14. évfolyamon tanulmányokat folytató érintett honvéd altisztjelöltek részére 2020. március 21. és április 4. között határőrizeti, majd ezt követően április 4–11. között egy hét összefüggő izolációs hetet rendeltek el.

A feladat elrendelése maga után vonta a tanév fennmaradó részének átszervezését, a tavaszi szünet áthelyezését, az órarend áttervezését, a szakmai vizsgára történő felkészítés újraszervezését.

A fentiekén túl – az érettségi szabályozásához hasonlóan – az Innovációs és Technológiai Minisztérium miniszterének JEF/36644/2020-ITM nyilvántartási számmal kiadott „az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során a komplex szakmai vizsgák megszervezésének és lebonyolításának szabályairól” szóló egyedi miniszteri határozatában különös szabályokat rendelt el a szakmai vizsgák megszervezésével kapcsolatban. A határozatot a HM Oktatási, Tudományszervező és Kulturális Főosztály munkatársaitól az MH AA április 27-én kapta meg elektronikus úton, mely alapján azonnal megkezdte a szakmai vizsgák átszervezését.

A határozat:

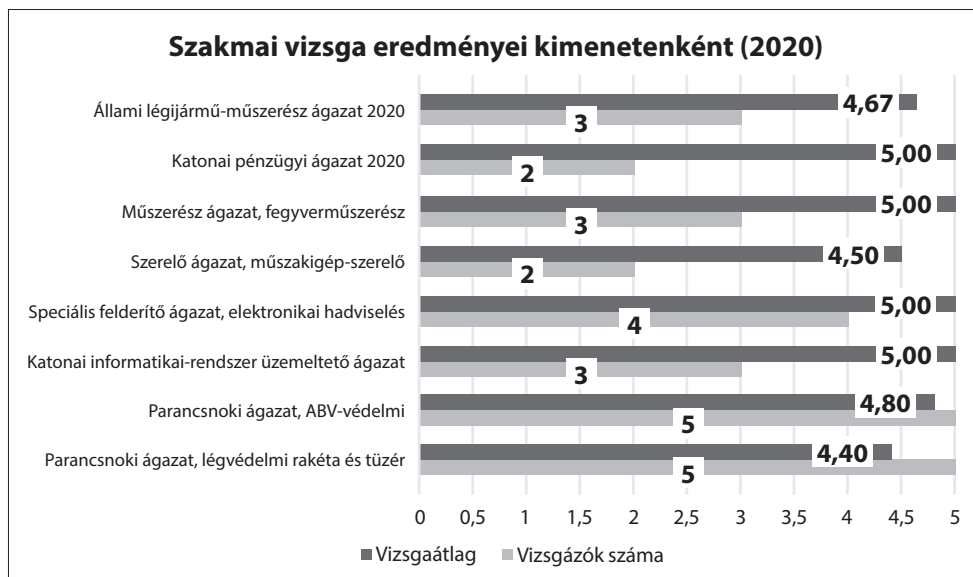
- elrendelte a koronavírus okozta veszélyhelyzetre tekintettel betartandó különös szervezési szabályokat;
- elrendelte új vizsgaidőpontok kiírását;
- eltörölte a szakmai vizsga keretében megtartandó szóbeli vizsgatevékenységet;
- eltörölte a szakmai és vizsgakövetelményben a vizsgára bocsátás feltételeként előírt egyéb feltételek teljesítését, így a veszélyhelyzet miatt a jogosítvány hiánya nélkül is vizsgára bocsáthatóvá váltak a honvéd altisztjelöltek;
- vizsgára bocsátási követelményként rögzítette: *„Az a tanuló, aki nem teljesítette a vizsgán megszerzhető szakképesítés utolsó évfolyamára az iskola pedagógiai programjában meghatározott gyakorlati követelmények 60%-át, nem bocsátható vizsgára”*;
- a vizsgabizottság létszámát két főben határozta meg (elnök és intézményi tag);
- a szakmai vizsga végértékelését az elektronikus törzslap alapján az írásbeli és két gyakorlati vizsgatevékenység SZVK-rendeletben rögzített súlyozott átlaga alapján határozta meg.

Az MH AA mint vizsgaszervező a fenti szabályok betartásával az alábbi felsorolásban szereplő vizsgaidőpontokat határozta meg, mellyel kapcsolatos jelentési kötelezettségének a szakképzési hatóság felé az elektronikus rendszerben az előírásoknak megfelelően eleget tett:

- az írásbeli vizsga időpontja 2020. május 28. 10.00;
- az általános katonai ismereteket lefedő gyakorlati vizsga időpontja 2020. június 03. 08.00;
- a szakmai gyakorlati vizsga időpontja 2020. június 10. 09.00.

A vizsgáltnökök személyének kijelölését a határozat a vizsgaszervező MH AA felelősségébe utalta. A HM képzési szabályoknak megfelelően, valamint a Magyar Honvédség Parancsnokságának egyetértésével és jóváhagyásával a vizsgáltnökök személye megadásra került a szakképzési hatóság részére az elektronikus felületen.

Milyenek lettek a 2020. május–júniusi szakmai vizsga eredményei (7. ábra)? A Honvéd altiszt szakképesítés nyolc kimenetén, kimenetenként 2–5 fő kezdte meg a szakmai vizsgát, és összesen 27 fő vizsgázott eredményesen, bukás nem volt.

7. ábra A 2020. május–júniusi vizsgaidőszak átlageredményei kimenetenként (Szerkesztette a szerző)

Hogy minek tudhatóak be a jó vizsgaeredmények? Talán az alacsony képzési létszámnak és az ezzel párosuló hatékonyabb oktatói tevékenységnek? Nehéz lenne megmondani, de az biztos, hogy a Covid–19 alatt 2020. május–júniusban lefolytatott szakmai vizsgáztatás inkább hasonlított az új, szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény előírásai szerint tervezetten bevezetésre kerülő szakmai vizsgáztatás körülményeihez, mint a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet szerint előírt vizsgáztatáshoz, így ennek eredményei megalapozottan nem vehetőek össze a 2014–2019 között lefolytatott vizsgáztatások eredményeivel.

A 2012–2020 KÖZÖTTI IDŐSZAK SZAKMAI VIZSGÁINAK ÖSSZESÍTETT, ÁTFOGÓ ELEMZÉSE

A vizsgált időszakban, a hatályos szakmai és vizsgakövetelmény-rendeletben szereplő honvéd altiszt szakképesítés kimenetek közül a légi vezetés ágazat, a speciális felderítő ágazat és a rádióelektronikai felderítő kimenetek esetében képzést sem folytatott az MH AA, míg a műszerész ágazat páncéltörőrakéta-műszerész kimenet esetében ugyan történt beiskolázás, de a tanulmányokat folytatók teljes létszáma leszerelt vagy más ágazat szakmairányra jelentkezett át a képzés folyamán, így szakmai vizsga szervezése részükre nem történt.

Mely képzésen, hány vizsgaszervezés történt meg? Az adatokat a 8. ábra mutatja. A legjobb tanulmányi eredmények a Covid-19 alatt kizárólag egy alkalommal indított katonai pénzügyi és az állami légijármű-műszerész ágazatok esetében voltak, de – mint korábban már említésre került – e képzések vizsgáztatása objektíven nem összehasonlítható a két-két vizsgaszervezési alkalommal rendelkező híradó ágazat szakmairányai, a katonai informatikarendszer-üzemeltető és a hét vizsgaszervezési alkalommal rendelkező parancsnoki ágazat, légvédelmi rakéta és tüzér kimenetek eredményeivel. A leggyengébb eredmények a repülésbiztosító, a szerelő ágazat kimenetei és a repülő-műszaki ágazat kimeneteinek vonatkozásában születtek. Mi lehet ennek az oka? Talán az, hogy ez utóbbi kimenetek komolyabb műszaki ismereteket igényelnek, és a bemeneti követelményként rögzített nyelvi kompetencia, továbbá a műszaki ismeretek a felvételt nyert hallgatók esetében nem minden esetben találkoztak. Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a már ismertetett felvételi eljárás során a tanulók nem a legjobb középfokú iskolákból és nem a legjobb eredményekkel jelentkeztek.

A kimenetek számosságát is érdemes megvizsgálni. A legnépszerűbb és legtöbbet indított képzésünk a parancsnoki ágazat, a légvédelmi rakéta és a tüzér szakmairány volt, a vizsgált időszakban minden évben indításra került, és a 2014–2020 időszakban minden alkalommal volt vizsga a kimenet vonatkozásában. Ezt a képzést követte a parancsnoki ágazat, ABV-védelmi és a műszerész ágazat, a fegyverműszerész szakmairány 6-6 szakmai vizsgával. A speciális felderítő ágazat, elektronikai hadviselés szakmairány estében öt alkalommal történt vizsgaszervezés, míg a szerelő ágazat, páncélos és gépjárműszerelő kimenet esetében négy szakmai vizsga került megszervezésre. A ható többi kimenet esetében a vizsgált nyolc év időtartam alatt ez alatti számossággal jelentek meg szakmai vizsgák a vizsgaidőszakok szervezése során.

Látható, hogy a legnépszerűbb szakok a parancsnoki kimenetek voltak. Bizton állítható, hogy az iskolai rendszerű katonai szakképzésben nem szereplő harckocsizó, lövész, tüzér és felderítő képzések még népszerűbbek lettek volna a már említett *Katonai alapismeretek* szabadon választható közismereti érettségi tantárgyat tanuló középiskolai diákok számára.

Milyen hatékonysággal működött a képzés? Átlagosan hány főt bocsátott ki kimenetenként az MH AA a vizsgált időszakban? Hány fő vizsgázott kimenetenként?

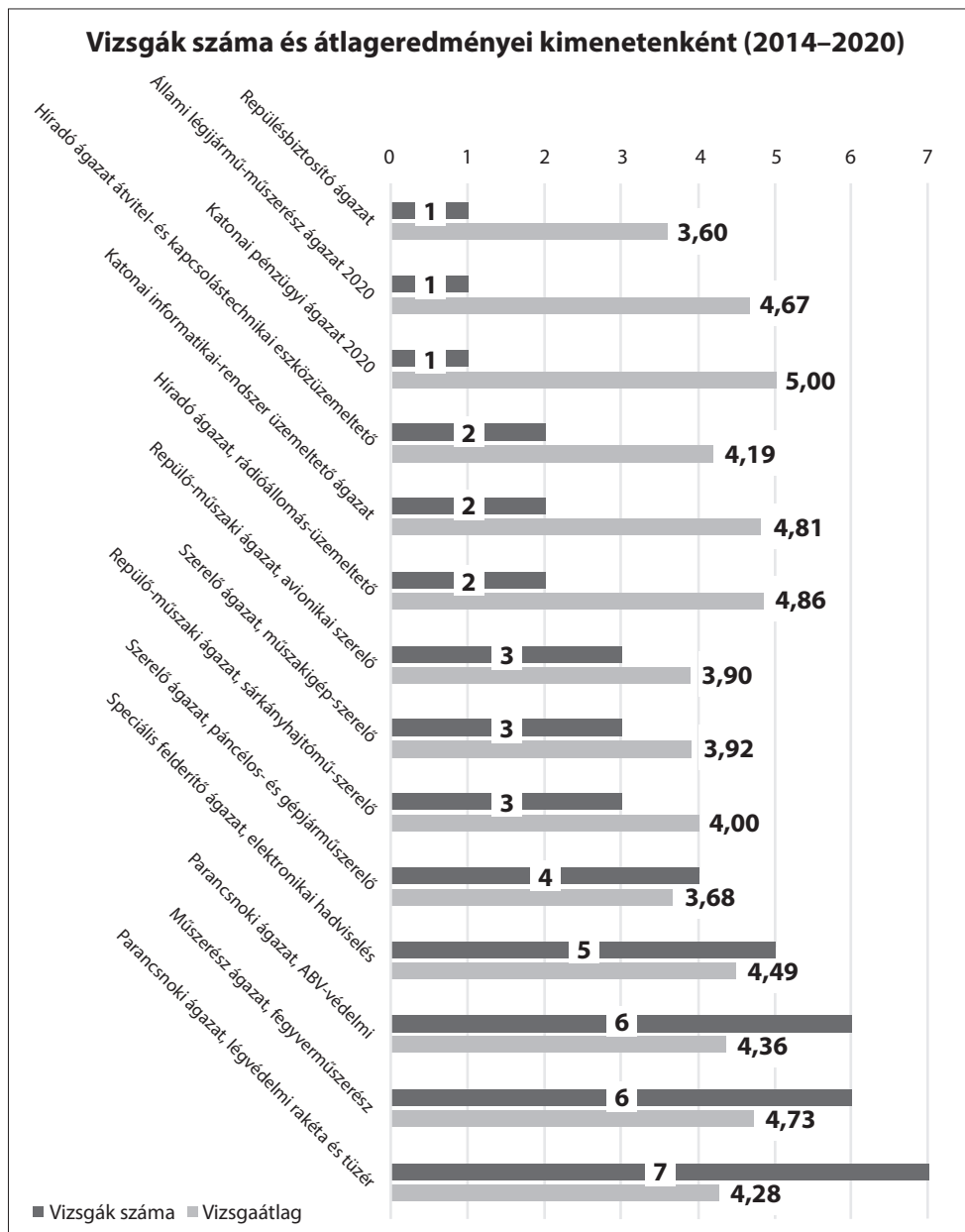
A kérdésekre adott válaszok elgondolkodtatóak. A 2014–2020 közötti vizsgaidőszakokban az MH AA 46 vizsgát szervezett 14 kimenet vonatkozásában.

Az egyes kimenetek esetében a 2014–2020 közötti időszakban avatott honvéd altisztjelöltek összesített létszámadatait a 9. ábra mutatja. Az érintett hét vizsgaidőszakban az egy-egy kimenetre vetített és összesített végzős, szakmai vizsgát teljesítők létszámának átlaga mintegy 18 fő. Ha ezeket az adatokat elosztjuk héttel, a vizsgált időszak vizsgaidőszakainak a számával, akkor már érezhetően alacsonyak ezek az egy-egy lehetséges vizsgaidőszakra és kimenetre vetített, vizsgált időszakban meglévő vizsgaciklusra vetített fajlagos adatok. Ez a számítás még a legtöbb képzést végrehajtó és legnagyobb kibocsátást biztosító légvédelmi rakéta és tüzér szakmairány vonatkozásában is éppen csak elfogadható, hiszen e képzés esetében is az egy-egy vizsgára – esetükben megegyezik a vizsgaciklusok számával – vetített kibocsátási létszám alig közelíti meg a nyolc főt.

Nézzük meg a kimenetekre, egy vizsgaszervezésre jutó kibocsátott, avatásra került altisztek számát (10. ábra)!

Az adatok 2–7,43 fő közötti értéket mutatnak. Az átlag 5,52 fő. Mikor lenne ez jó? Akkor, ha legalább 10–15 fő közötti eredményeket mutatna. Az MH AA tantermi és oktatói kapacitása minden további nélkül képes lenne ilyen létszámok mellett is képzést folytatni. A beiskolázást már csak az „Y” és a „Z” generációs jellemzőkre tekintettel is meg kellett volna emelni

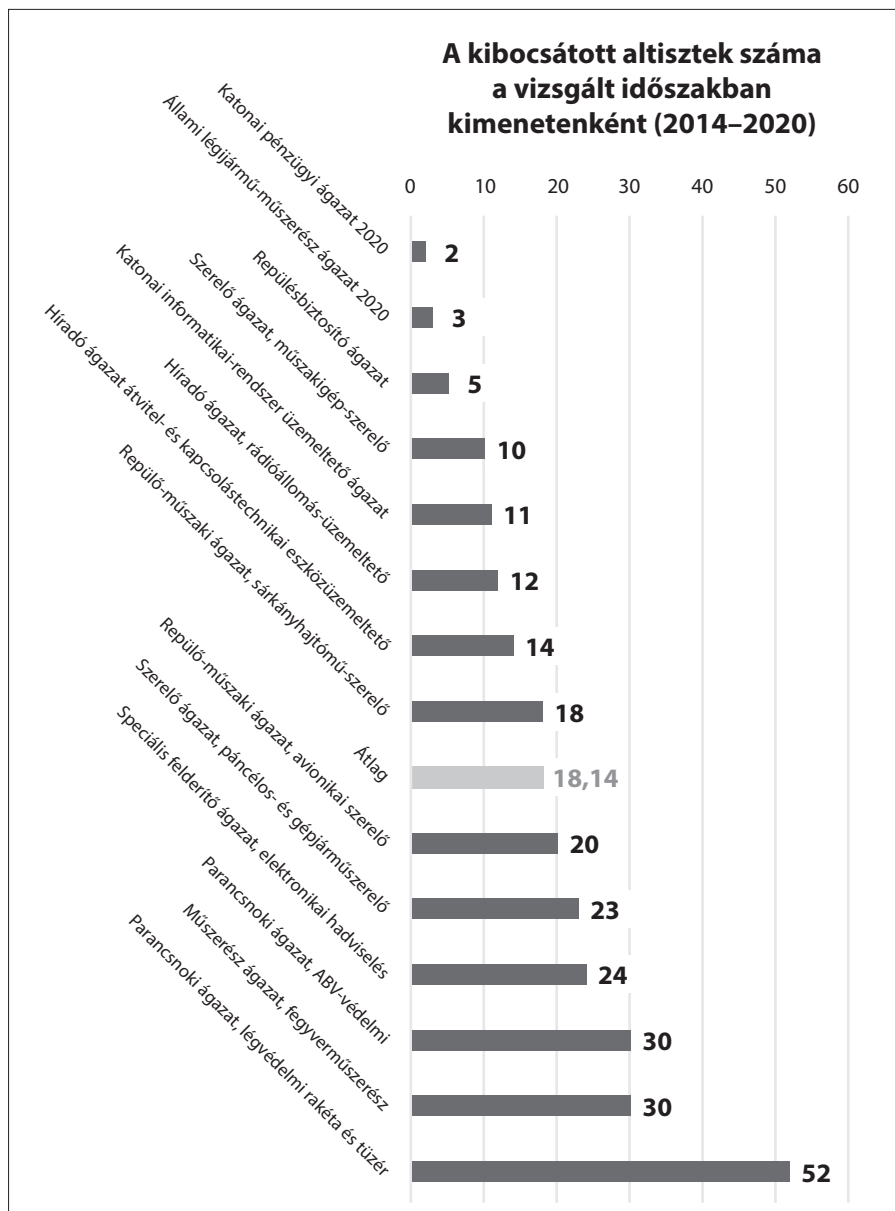
az MH AA alapító okiratában, hiszen a bemutatott lemorzsolódás a korosztályos jellemzők miatt nagymértékben nem lesz csökkenthető. A nagyobb beiskolázási létszám egyben a jobb képességű altisztjelöltek kiválasztását is lehetővé tenné a képzésben, tehát egy bizonyos fokú számolt, tervezett lemorzsolódás nem hátrányára lenne a képzési rendszernek, hanem az előnyére válhatna. Gondolhatnánk, hogy az alacsony képzési létszám oka a stabil altiszt

8. ábra A vizsgált időszakban szervezett vizsgák száma és átlageredményei kimenetenként (Szerkesztette a szerző)

állomány, de sajnos ez sem igazolható, mert a belső altisztképzési és a most indult „*Acélkocka*” képzési rendszerrel a hiányok pótlására nagy tömegű és gyors beáramlást biztosítunk az altiszt állománykategória irányába.

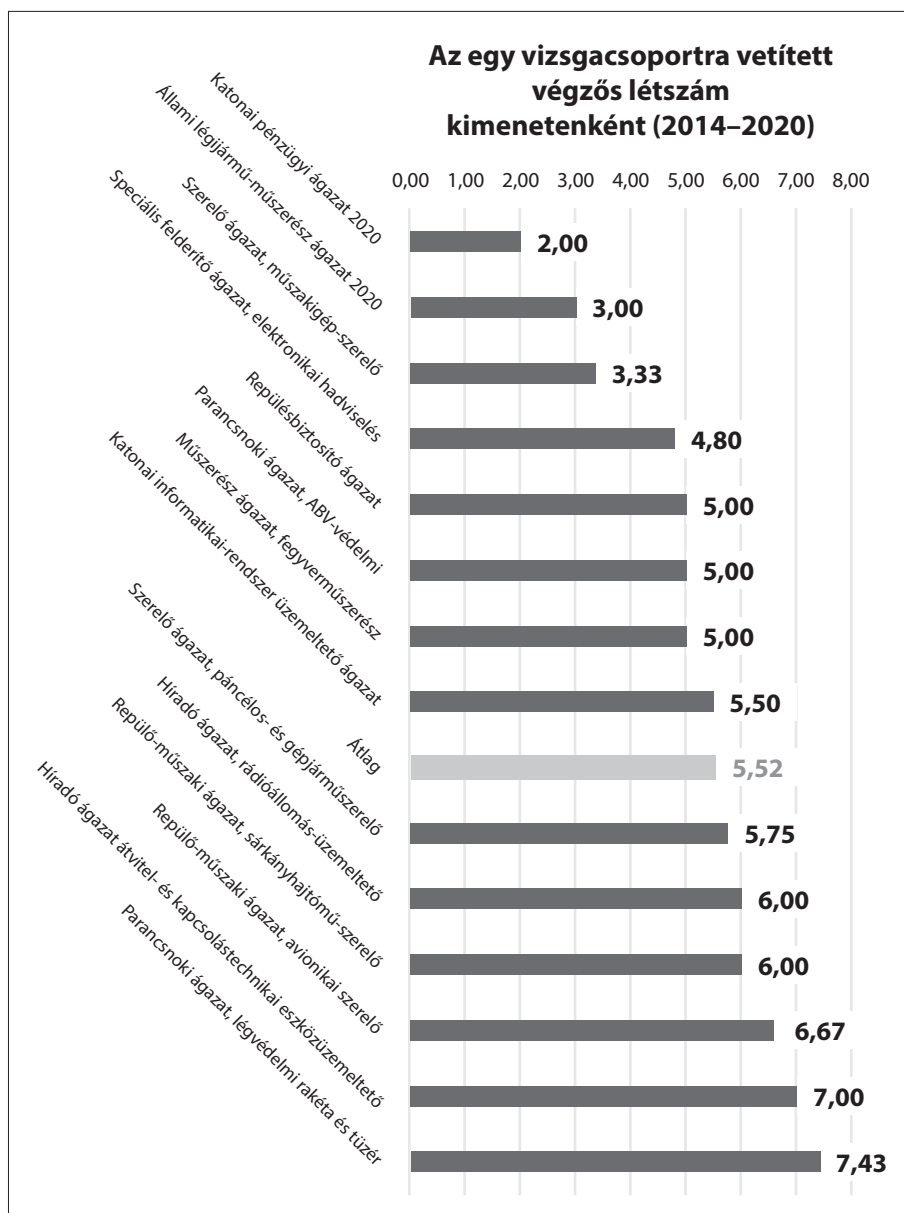
A lemorzsolódás észszerű, kb. 10%-os szinten tartásával évente több mint 100 fő altisztet lehetne adni a jelenlegi képzési rendszerből. A kormányzat tervei szerint a 2020/2021. tanév kezdetére vonatkozóan sokáig élt a felsőoktatásban a B2 szintű, általános nyelvi, komplex nyelv-

9. ábra A kibocsátott altisztek száma a vizsgált időszakban kimenetenként (2014–2020)
(Szerkesztette a szerző)

vizsga bemeneti felvétel, melynek eredményeként, a vizsgált 2012–2020 időszak végére egész biztosan érezhető volt az alapfokú nyelvvizsgával rendelkező érettségiző diákok nagyobb száma, így ez a bemeneti követelmény sem jelenthetett volna megoldhatatlan problémát.

A kormány a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet módosításáról szóló 335/2014. (XII. 18.) Korm. rendelet 10. § (2) bekezdésében írta elő, hogy alapképzésre, osztatlan képzésre az a jelentkező vehető fel, aki legalább B2 szintű általános

10. ábra Az egy vizsgacsoportra vetített végzős létszám kimenetenként (2014–2020)
(Szerkesztette a szerző)

nyelvi, komplex nyelvvizsgálóval vagy azzal egyenértékű okirattal rendelkezik. A követelmények hatálybalépését a 19. § (4) bekezdésben 2020. január 1-jén tervezte hatályba léptetni. Az elmúlt öt év azonban nem bizonyult elegendőnek a középiskolák számára, hogy erre a nyelvvizsga felsőoktatási felvételi követelményre felkészült diákokat tömegesen bocsássanak ki a 2020/2021. felsőoktatási tanév felvételi eljáráshoz. Ezért a B2 szintű komplex nyelvvizsga-követelmény 2020. január 1-jével történő hatálybaléptetését a felsőoktatási felvételi eljárással összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 261/2019. (XI. 14.) Korm. rendelet 4. §-ával törölték, és a kormányrendelet 5. § a) pontjában rögzítették, hogy nem léptetik hatályba.

Lehet, hogy a korábban rögzített nyelvi követelménynek a gimnáziumok és a szakgimnáziumok a felsőoktatási felvételi eljáráshoz nem tudtak maradéktalanul eleget tenni, de a 2014 decemberében előírt B2 szintű komplex nyelvvizsga felsőoktatási bemeneti felvételi követelmény– melyet 2019 decemberében eltöröltek – hatása az MH AA felvételi eljárásában mindenképpen érzékelhető volt.

ÖSSZEGZÉS

A cikk az MH AA 2012–2020 közötti időszakban az Szt. hatálya alatt folytatott államilag elismert Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés kibocsátási adatainak, szakmai vizsgaeredményeinek és képzési jellemzőinek bemutatására, elemzésére vállalkozott. Az elemzett adatok a szakképzésről szóló 2019. LXXX. törvény megjelenéséig és az új szabályzó által 2020 szeptemberétől elindított képzési rendszerig mutatnak be egy képzési korszakot, amely a modulrendszerű tartalmi felépítéssel és komplex szakmai vizsgával jellemezhető.

A vizsgált képzési forma az MH AA által folytatott altisztutánpótlásnak kizárólag csak az egyik, az iskolai rendszerű elemét jellemezte. Az írás nem foglalkozott az altiszt utánpótlás részét képező belső rendszerű képzéssel, valamint az ebben az időszakban a polgári szakképzésben elindított *Honvéd kadét* szakképesítés és a pályára irányításban szerepet játszó polgári középiskolákban folyó *Katonai alapismeretek* szabadon választható közismereti érettségi vizsgatárgy képzési adatainak elemzésével.

Mi látható az elemzett adatok alapján? Az államilag elismert Honvéd altiszt (az ágazat/szakmairány megjelölésével) szakképesítés 4,00 feletti szakmai vizsgaeredményei kimondottan jónak mondhatók, problémák inkább az alacsony kibocsátási létszámból és a magas lemorzsolódási arányból adódhattak, ami messze túlmutat az MH AA hatáskörén, hiszen az évenkénti 50 fő beiskolázási és a két évfolyamos képzéshez alapító okiratban rögzített 100 fős tanulói létszám módosításának lehetősége fenntartói hatáskörben van.

Volt-e elgondolás a képzési létszám növelésére vagy a lemorzsolódás csökkentésére? Azt gondolom, hogy igen, hiszen a Magyar Honvédség részletes bontású létszámáról szóló 25/2018. (X. 31.) OGY határozatban²⁰ 100 főről 250 főre emelték a honvéd altisztjelölt-állomány létszámkeretének megengedett maximális létszámát. Ezt az OGY határozatot hatályon kívül helyezte, a Magyar Honvédség részletes bontású létszámáról szóló 24/2019. (VII. 2.) OGY határozatot követő, az engedélyezett keretszámot részletező és az állománycsoportok

²⁰ A Magyar Honvédség részletes bontású létszámáról szóló 24/2019. (VII. 2.) OGY határozat hatályon kívül helyezte, így ez az utolsó határozat, amely tartalmazott a Honvéd altisztjelölt-állomány vonatkozásában az Országgyűlés által meghatározott létszámadatot. <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A19H0024.OGY> (Letöltés időpontja: 2020. 10. 23.)

engedélyezett létszámát meghatározó, a Magyar Honvédség feltölthető beosztásainak számáról szóló 1671/2019. (XII. 4.) Korm. határozatban²¹ a kormány hatáskörbe utalva ismételten megerősítést nyert az engedélyezett 250 fő előírt létszám. Ez azonban sajnálatos módon az MH AA alapító okiratában nem került átvezetésre,²² így lehetőséget sem biztosított ahhoz, hogy az iskolai rendszerű képzés esetében nemcsak tartalmában, hanem számosságában és kibocsátási létszámában is hatékony képzés folyhasson az MH AA-n.

A lemorzsolódás csökkentésére a képzési rendszerben részt vevő honvéd altisztjelölt-hallgatók higiénés feltételeinek javítására már több törekvés volt az időszak alatt, de ezt a folyamatot folytatni kell. Versenyképes ösztöndíjat kell biztosítani, javítani kell a tantermek állapotát, azaz a kor és az új haditechnika kihívásainak megfelelő, vonzó 21. századi körülményeket kell teremteni az altiszti szakképzésben. A lemorzsolódás csökkentésének egyik eszköze lehetne a versenyképes ösztöndíj. Ennek érdekében is elkezdődött egy folyamat, hiszen a Hjt. 8. mellékletéből a honvéd altisztjelöltek ösztöndíját meghatározó szabályozás a honvédek illetményéről és illetményjellegű juttatásairól szóló 7/2015. (VI. 22.) HM rendelet módosításáról szóló 1/2020. (I. 17.) HM rendelet 2. mellékletével 2020 januárjától – sajnos változatlan tartalommal – a honvédelmi tárca hatáskörbe került.

Végezetül az biztosan megállapítható, hogy a Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program részeként megérkező új haditechnikai eszközök működtetéséhez és üzemeltetéséhez szükséges altiszt szakemberek biztosítása érdekében egy átlátható minőségbiztosítási rendszerrel és korszerű tárgyieszköz-feltételrendszerrel, valamint magasan kvalifikált szakembergárdával rendelkező altisztképzés a jövőben elengedhetetlen, amihez az MH AA megfelelő alapokat biztosíthat.

FELHASZNÁLT IRODALOM

A honvédség kapuja (toborzóirodák elérhetősége). <https://hadkiegeszites.honvedseg.hu/toborzoirodak>
Magyar Honvédség Altiszti Akadémia: Közérdekű adatok. <https://www.mhaa.hu/html/kozerdekuadatok.html>
OD-PE/1/2018 szerződésszámú támogatási szerződés a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj folyósításával kapcsolatban. (Kedvezményezett: Magyar Honvédség Altiszti Akadémia, Támogató: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal) MH Altiszti Akadémia
Szakmai vizsgák eredményei 2014–2020. Pest Megyei Kormányhivatal, Törzslapnyilvántartási rendszer. <https://torzslap.mer.gov.hu/?oldal=hirek>

JOGSZABÁLYGYŰJTEMÉNY

I. Jogszabályok:

- Törvények:
 - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (Hatályos: 2012. 01. 01. – 2019. 12. 31.) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139866.294089
 - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 98. § (14) bekezdés b) pont (Hatályos: 2020. 08. 30.-ig) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139880.386564

²¹ A kormányhatározat a Magyar Közlöny 2019. évi 195. számában jelent meg 2019. december 4-én. <https://magyar.kozlony.hu/dokumentumok/757204b8580655ec51aa061a8690886e90022e7c/letoltes> (Letöltés időpontja: 2020. 10. 23.)

²² A 2467-10/2020. okiratszámú, 2020. július 31. keltezésű, egységes szerkezetű alapító okirat már nem tartalmaz létszámadatokat.

- a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=157593.385019
 - a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, valamint egyes törvényeknek a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénnyel kapcsolatos módosításáról szóló 2019. évi CIX. törvény. Magyar Közlöny 206. szám, 2019. december 17., 9032. <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK19206.pdf>
 - a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (Hatályos: 2020. 01. 01. –) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=216792.383875
- Kormányrendeletek:
- az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (Hatályos: 1997. 06. 21. –) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=30517.375228
 - a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet módosításáról szóló 335/2014. (XII. 18.) Korm. rendelet. Magyar Közlöny 179. szám, 2014. december 18., 24 680. <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK14179.pdf>
 - a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet (Hatályos: 2013. 09. 01. – 2020. 02. 14.) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=162712.363322
 - a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjról szóló 252/2016. (VIII. 24.) Korm. rendelet. (Hatályos: 2016. 09. 02. – 2020. 02. 15.) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=197083.325924
 - a 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2017/2018. tanévben a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről szóló 317/2016. (X. 25.) Korm. rendelet (Hatályos: 2016. 11. 02. – 2020. 02. 14.) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=198060.341225
 - a felsőoktatási felvételi eljárással összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 261/2019. (XI. 14.) Korm. rendelet. Magyar Közlöny 181. szám, 2019. november 14., 7399. <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK19181.pdf>
 - veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet (Hatályos: 2020. 03. 11. – 2020. 06. 18.) Magyar Közlöny 39. szám 2020. március 11., 1354. <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK20039.pdf>
- Rendeletek:
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 123. § (5) bekezdése (a 22/2013. [III. 22.] EMMI rendelet 39. § i) pontja szerint módosított szöveg). Magyar Közlöny 48. szám, 2013. március 22., 6381. <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK13048.pdf>
 - a 2019/2020. tanév rendjéről szóló 11/2019. (VII. 03.) EMMI rendelet (Hatályos: 2019. 09. 01. –) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=214882.384795
 - a honvédek illetményéről és illetményjellegű juttatásairól szóló 7/2015. (VI. 22.) HM rendelet. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=176223.385023
 - a honvédelemért felelős miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 19/2012. (VIII. 28.) HM rendelet (Hatályos: 2012. 10. 02. – 2017. 08. 31.) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=154047.227484
 - a honvédelemért felelős miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 19/2012. (VIII. 28.) HM rendelet módosításáról szóló 13/2018. (VIII. 31.) HM rendelet (Hatályos: 2018. 09. 01. – 2018. 09. 02.) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=210069.358291
 - a katonai szolgálatra való egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságról, valamint a felülvizsgálati eljárásról szóló 10/2015. (VII. 30.) HM rendelet (Hatályos: 2015. 08. 01. –) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=177061.382521

- a honvédek illetményéről és illetményjellegű juttatásairól szóló 7/2015. (VI. 22.) HM rendelet módosításáról szóló 1/2020. (I. 17.) HM rendelet (Hatályos: 2020. 01. 18. – 2020. 01. 18.) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=217825.378869
- a szakképzési kerettantervekről szóló 30/2016. (VIII. 31.) NGM rendelet (Hatályos: 2018. 09. 01. – 2019. 08. 30.) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=197208.343553
- a szakképzési kerettantervekről szóló 30/2016. (VIII. 31.) NGM rendelet módosításáról szóló 24/2017. (VIII. 31.) NGM rendelet (Hatályos: 2017. 09. 01. – 2017. 09. 01.) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=204074.343568

II. Egyéb közjogi szervezetszabályzó eszközök

- Utasítások:
 - a katonai toborzás rendjéről szóló 64/2017. (XI. 30.) HM utasítás. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=205528.347029_
- Határozatok:
 - a Magyar Honvédség részletes bontású létszámáról szóló 25/2018. (X. 31.) OGY határozat (Hatályos: 2018. 11. 02. – 2019. 07. 02.) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=210946.360072
 - a Magyar Honvédségnél rendszeresíthető beosztások számáról szóló 24/2019. (VII. 2.) OGY határozat. (Hatályos: 2019. 07. 03. –) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=214874.369939
 - a Magyar Honvédség feltölthető beosztásainak számáról szóló 1671/2019. (XII. 4.) Korm. határozat. (Hatályos: 2019. 12. 05. –) http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=216911.375701
 - a koronavírus miatt a köznevelési és szakképzési intézményekben új munkarend bevezetéséről szóló 1102/2020. (III. 14.) Korm. határozat (Hatályos: 2020. 03. 14. – 2020. 08. 14.) Magyar Közlöny 42. szám, 2020. március 14., 1388. <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK20042.pdf>
 - az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során a komplex szakmai vizsgák megszervezésének és lebonyolításának szabályairól szóló JEF/36644/2020-ITM számú Egyedi Miniszteri Határozat. https://www.kormany.hu/download/e/2e/c/1000/Egyedi_Min_Hatarozat_JEF_36644_2020.pdf#!DocumentBrowse

III. Alapító okiratok:

- A Magyar Honvédség Altiszti Akadémia alapító okirata (a módosításokkal egységes szerkezetben). Nytsz.: 144-41/2011., Hivatalos értesítő 54. szám, 2011. október 21., 10 224. <http://www.kozlonyok.hu/kozlonyok/Kozlonyok/12/PDF/2011/54.pdf>
- A Magyar Honvédség Kinizsi Pál Tiszthelyettes Szakképző Iskola megszüntető okirata. Nytsz.: 772-11/2012., Hivatalos értesítő 26. szám, 2012. június 25., 4193. <http://www.kozlonyok.hu/kozlonyok/Kozlonyok/12/PDF/2012/26.pdf>
- A Magyar Honvédség Altiszti Akadémia alapító okirata (a módosításokkal egységes szerkezetben). Nytsz.: 772-13/2012., Hivatalos értesítő 26. szám, 2012. június 25., 4194. <http://www.kozlonyok.hu/kozlonyok/Kozlonyok/12/PDF/2012/26.pdf>
- A Magyar Honvédség Altiszti Akadémia alapító okirata (a módosításokkal egységes szerkezetben). Okirat száma: 2467-10/2020. https://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso!/KIR_Intezmenykereso/Intezmeny/Index/100526
- A Kratochvil Károly Honvéd Középfiskola és Kollégium hivatkozott alapító okiratai (a módosításokkal egységes szerkezetben). Nyilvántartási számok: 154-30/2013. és 115-48/2014. https://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso!/KIR_Intezmenykereso/Intezmeny/Index/031235